



SFS 2002:798

Utkom från trycket
den 19 november 2002

Förordning om ändring i förordningen (1996:381) med tingsrättsinstruktion;

utfärdad den 31 oktober 2002.

Regeringen föreskriver i fråga om förordningen (1996:381) med tingsrättsinstruktion¹

dels att 10, 17 a, 19 och 20 §§ skall upphöra att gälla,

dels att 1, 9, 11, 15, 16–18, 21, 22, 35, 47 och 59 §§ skall ha följande lydelse.

1 §² I varje tingsrätt finns en lagman som är administrativ chef för tingsrätten.

I tingsrätterna finns också chefsrådmän, rådmän, fastighetsråd, miljöråd, tingsfiskaler, tingsnotarier, beredningsjurister, inskrivningsjurister och andra anställda.

Om inte annat anges, skall vad som föreskrivs i denna förordning om rådmän också tillämpas på chefsrådmän.

Med hovrätten avses i denna förordning den hovrätt under vilken tingsrätten hör.

9 § Mål och ärenden skall fördelas mellan de organisatoriska enheter som anges i arbetsordningen.

Fördelningen av mål och ärenden skall ske genom lottnings. Undantag från kravet på lottnings får göras

1. för mål eller ärenden av särskild art,
2. för mål eller ärenden från en viss del av domkretsen,
3. för att mål eller ärenden som har inbördes samband skall kunna handläggas av samma organisatoriska enhet, och
4. för att uppnå en fördelning av mål och ärenden mellan tingsrättens domare som tillgodoser kraven i 11 och 24 §§ och i övrigt framstår som rimlig.

11 §³ En tingsfiskal får inte tilldelas arbetsuppgifter i större omfattning än som är lämpligt med hänsyn till fiskalens erfarenhet av arbete i domstol. En

¹ Senaste lydelse av

17 a § 2000:1474

19 § 1998:327

20 § 1997:1117.

² Senaste lydelse 1998:1373.

³ Senaste lydelse 2001:986.

fiskal får inte tilldelas arbetsuppgifter som kräver särskild erfarenhet. Vid tilldelningen av arbetsuppgifter skall fiskalens behov av att delta i utbildning beaktas.

Vid sidan av lagmannen ansvarar handledaren för att fördelningen av arbetsuppgifter till fiskalen sker på det sätt som anges i första stycket.

15 § För varje mål och ärende skall det vid varje tidpunkt finnas en ansvarig domare.

Första stycket gäller inte mål och ärenden som tingsnotarier, notariemeriterade beredningsjurister eller andra anställda handlägger med stöd av förordnanden enligt 17 och 18 §§. För sådana mål eller ärenden ansvarar den förordnade.

En anställd får inte tilldelas ansvar för fler mål eller ärenden än att han eller hon kan utöva ansvaret på ett effektivt sätt. Den närmare ansvarsfördelningen skall framgå av arbetsordningen.

16 §⁴ Lagmannen får förordna en anställd vid tingsrätten som har tillräcklig kunskap och erfarenhet att vidta åtgärder för beredningen av mål och ärenden samt åtgärder som åligger rätten efter målets eller ärendets avgörande. För sådana åtgärder ansvarar den förordnade.

Ett förordnande får dock inte avse uppgiften att

1. leda sammanträden,
2. besluta om att utfärda stämning i tvistemål där förlikning om saken är tillåten eller i mål om enskilt åtal,
3. besluta i frågor om ställande av säkerhet för rättegångskostnader,
4. besluta i frågor om inhibition,
5. besluta i frågor om intervention,
6. besluta i anledning av interimistiska yrkanden,
7. besluta om inhämtande av annan personutredning i brottmål än sådan som avses i 1 § lagen (1991:2041) om särskild personutredning i brottmål, m.m., 5 kap. 9 § förordningen (1998:642) om verkställighet av frivårdspåföljder samt 11 och 28 §§ lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare,
8. besluta om avvísning av bevisning eller om inhämtande av utredning,
9. besluta om förordnande av medlare eller sakkunnig när parterna inte är ense om att ett sådant förordnande skall ges eller om vem som skall förordnas,
10. besluta om föreläggande enligt 42 kap. 15 § eller om att ge ett meddelande enligt 42 kap. 15 a § rättegångsbalken,
11. besluta i fråga om hämtning,
12. besluta i fråga om undersökning enligt 22 kap. 13 § miljöbalken,
13. besluta i frågor om rättegångshinder eller jäv,
14. besluta i frågor enligt 49 kap. 4 § rättegångsbalken om ett överklagande skall få ske särskilt eller inte,
15. meddela sådana beslut som går att överklaga särskilt på annan grund än enligt 49 kap. 7 § rättegångsbalken,

⁴ Senaste lydelse 2000:364.

16. vidta andra åtgärder som innefattar frågor som är svåra, av annan orsak kräver särskild erfarenhet eller i övrigt är av sådant slag att de bör förbehållas domare.

Begränsningen i andra stycket 2 gäller inte en tingsnotarie eller en notariemeriterad beredningsjurist. Den begränsning som görs i andra stycket 15 gäller inte i fråga om beslut om förordnande av försvarare eller beslut i fråga om ersättning eller förskott av allmänna medel till någon som har medverkat i målet eller ärendet.

Uppkommer en fråga av sådant slag som avses i andra stycket 16 skall den som förordnats genast anmäla frågan för den som ansvarar för målet eller ärendet.

17 §⁵ Lagmannen får förordna en anställd vid tingsrätten som har tillräcklig kunskap och erfarenhet att på eget ansvar

1. avge sådana yttranden som avses 12 kap. 10 § fastighetsbildningslagen (1970:988),

2. handlägga inskrivningsärenden, göra nödvändiga ändringar i fastighetsregistrets inskrivningsdel med anledning av uppgifter från lantmäterimyndighet om ändringar i fastighetsregistrets allmänna del, lämna dagsgodkännande enligt 19 § inskrivningsförordningen (2000:309) och fullgöra inskrivningsmyndighetens uppgifter enligt lagen (1984:404) om stämpelskatt vid inskrivningsmyndigheter,

3. handlägga ärenden om avträdande av egendom till förvaltning av boutredningsman samt förordnande av boutredningsman, dock inte om ansökan har gjorts av någon annan än dödsbodelägare eller testamentsexekutor,

4. handlägga ärenden om entledigande av boutredningsman sedan denne slutfört sitt uppdrag,

5. handlägga ärenden om förordnande av bodelningsförrättare eller skiftesman vid arvskifte,

6. handlägga ärenden om dödande enligt 1 § lagen (1927:85) om dödande av förkommen handling av pantbrev eller vilandebevis som avser inteckning i fast egendom eller tomträtt eller av företagshypoteksbrev eller av aktiebrev, och

7. handlägga ärenden om dödande enligt 13 § lagen om dödande av förkommen handling av inteckning i fast egendom eller tomträtt eller av företagsinteckning.

Förordnanden enligt första stycket 2 får inte avse handläggning av inskrivningsärenden som rör lagfartssammanträden, lagfarter på grundval av protokoll från sådana sammanträden, rättelser enligt 19 kap. 22 § jordabalken eller utdömande av vite.

Förordnanden enligt första stycket 3–7 får endast avse ärenden som kan avgöras av en lagfaren domare. För andra anställda än tingsnotarier eller notariemeriterade beredningsjurister medför förordnanden enligt första stycket inte behörighet att till boutredningsman, bodelningsförrättare eller skiftesman förordna annan än den som är advokat eller den som genom tidigare förordnanden har fått erfarenhet av och visat lämplighet för sådana uppdrag.

Förordnanden enligt första stycket medför inte behörighet att ompröva beslut enligt 34 § lagen (1996:242) om domstolsärenden eller att meddela

⁵ Senaste lydelse 2001:430.

interimistiska beslut. För andra anställda än tingsnotarier, notariemeriterade beredningsjurister eller inskrivningsjurister medför förordnanden enligt första stycket inte heller behörighet att avvisa ärenden.

Förordnanden för tingsnotarier, notariemeriterade beredningsjurister eller inskrivningsjurister får inte avse ärenden som är omfattande eller svåra eller som av någon annan orsak kräver särskild erfarenhet. Förordnanden för övriga anställda får bara avse enkla ärenden.

18 §⁶ Utöver vad som gäller enligt 17 § får lagmannen förordna en tingsnotarie eller en notariemeriterad beredningsjurist som har tillräcklig kunskap och erfarenhet att på eget ansvar

1. handlägga mål om brott för vilket inte är föreskrivet svårare straff än böter eller fängelse i högst sex månader, om det inte finns anledning att döma till annan påföljd än böter och det i målet inte är fråga om företagsbot,

2. besluta om avskrivning av brottmål när åtalet har lagts ned,

3. meddela frikännande dom enligt 20 kap. 9 § andra stycket rättegångsbalken,

4. handlägga sådana mål om äktenskapsskillnad och därmed sammanhängande frågor samt sådana mål rörande vårdnad om barn, barns boende och umgänge med barn som har inletts genom gemensam ansökan, dock inte sådana mål som har blivit tvistiga sedan ansökan gavs in,

5. handlägga konkursärenden enligt konkurslagen (1987:672),

6. handlägga ärenden enligt lagen (1976:206) om felparkeringsavgift,

7. handlägga andra ärenden än sådana som avses i 6 enligt lagen (1996:242) om domstolsärenden om ärendena kan avgöras av en lagfaren domare och inte är tvistiga,

8. handlägga mål där förlikning om saken är tillåten vid förberedelse och vid huvudförhandling enligt 42 kap. 20 § andra stycket rättegångsbalken,

9. handlägga ärenden om bevisupptagning enligt 41 kap. rättegångsbalken,

10. handlägga mål enligt 14 kap. 12 § äktenskapsbalken första meningen, och

11. avgöra mål enligt 42 kap. 18 § rättegångsbalken första stycket 1 avseende avskrivning av mål samt 2–4.

Förordnanden enligt första stycket 4 får inte avse konkurser där beslut om bevakning har meddelats. Ett sådant förordnande får inte heller avse frågor om häktning, utdelning eller, om konkursen avslutas med utdelning, förvaltarens arvodesanspråk.

Förordnanden enligt första stycket medför inte behörighet att ompröva beslut enligt 34 § lagen om domstolsärenden. Förordnanden får inte avse mål eller ärenden som är omfattande eller svåra eller som av någon annan orsak kräver särskild erfarenhet.

När en tingsnotarie eller en notariemeriterad beredningsjurist handlägger brottmål vid huvudförhandling skall nämndemän alltid delta i avgörandet.

21 §⁷ Förordnanden enligt 16–18 §§ skall fortlöpande omprövas.

⁶ Senaste lydelse 2001:430.

⁷ Ändringen innebär bl.a. att andra stycket upphävs.

22 §⁸ När tingsrätten är domför med tre lagfarna domare gäller följande.

Ordföranden skall vara ordinarie domare i tingsrätten eller av regeringen för viss tid anställd lagman eller chefsrådman i tingsrätten. Om det behövs får hovrätten förordna en ordinarie domare i hovrätten eller i en annan tingsrätt att tjänstgöra som ordförande.

Minst en ytterligare ledamot skall antingen

1. vara eller ha varit ordinarie domare,
2. vara eller ha varit av regeringen för viss tid anställd lagman eller rådmann,
3. vara hovrättsassessor eller kammarrättsassessor, eller
4. ha tjänstgjort som adjungerad ledamot i hovrätt eller kammarrätt minst ett år och bedömts vara lämplig att anställas som assessor.

En tingsfiskal får delta i rätten, om det inte är fråga om handläggning av sådana mål och ärenden som kräver särskild erfarenhet.

Om det finns särskilda skäl, får lagmannen förordna en tingsnotarie eller en notariemeriterad beredningsjurist som bedöms ha tillräcklig erfarenhet och i övrigt vara lämplig att delta i rätten vid enstaka tillfällen.

35 §⁹ Ärenden som inte skall avgöras i plenum eller i collegium eller på avdelning avgörs av lagmannen. Lagmannen får uppdra åt någon annan som är anställd vid tingsrätten att i sitt ställe avgöra ärenden som inte är av sådant slag att de bör avgöras av lagmannen.

Lagmannen får också uppdra åt en chefsrådman att meddela förordnanden enligt 16–22 §§ i enlighet med de riktlinjer som lagmannen meddelat. I de tingsrätter som har flera kansliorter får lagmannen i stället utse en rådmann på varje kansliort där någon chefsrådman inte tjänstgör att meddela sådana förordnanden.

Lagmannen får hänskjuta ärenden till collegium eller, vid en tingsrätt som har plenum men inte collegium, till plenum.

47 §¹⁰ Lagmannen skall ha en ställföreträdare. Denne utses av tingsrätten.

Om en rådmann är ledig skall han eller hon i första hand ersättas genom att arbetsuppgifterna omfördelas.

Som ersättare för lagmannen eller för en rådmann får den anlitas som är eller har varit ordinarie domare eller som är eller har varit ledamot eller fiskal i hovrätt eller kammarrätt eller som under minst sex månader har utfört en hovrätts- eller kammarrättsfiskals arbetsuppgifter. Om det inte finns någon med sådan behörighet att tillgå som ersättare för lagmannen, får hovrätten förordna en tingsnotarie som har haft förordnanden enligt 17 och 18 §§ i sådan utsträckning att han eller hon kan antas ha fått tillräcklig erfarenhet. Ett förordnande får dock inte innefatta handläggning av mål eller ärenden som är omfattande eller svåra eller som kräver särskild erfarenhet.

Om det inte är möjligt att lösa ersättningsbehovet på det sätt som anges i första – tredje styckena får tingsrätten anställa en vikarie för lagmannen eller för en rådmann, om vikariatet kan beräknas vara högst ett år i följd.

⁸ Senaste lydelse 2001:986.

⁹ Senaste lydelse 2001:75.

¹⁰ Senaste lydelse 1998:1022.

Som vikarie för lagmannen eller för en rådmän får den anställas som är eller har varit ordinarie domare eller som är hovrätts- eller kammarrätts-assessor. Om det inte finns någon med sådan behörighet att tillgå och om vikariatet beräknas vara endast sex månader får som vikarie för en rådmän även den anställas som har varit ledamot eller fiskal i hovrätt eller kammarrätt eller som under minst sex månader har utfört en hovrätts- eller kammarrättsfiskals arbetsuppgifter.

59 § Beslut om indelningen av domare på organisatoriska enheter, om att ett visst mål eller ärende skall tilldelas en viss organisatorisk enhet samt om fördelningen av ansvar för ett visst mål eller ärende får inte överklagas.

Tingsrättens beslut i fråga om vikariat för en ordinarie domare får överklagas hos Tjänsteförslagsnämnden för domstolsväsendet. Nämndens beslut i sådana ärenden får inte överklagas.

Tingsrättens beslut i andra administrativa ärenden får överklagas hos Domstolsverket, om inte annat är särskilt föreskrivet. Domstolsverkets beslut i ett överklagat anställningsärende får inte överklagas.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 2003.

På regeringens vägnar

THOMAS BODSTRÖM

Per Hall
(Justitiedepartementet)